

Vergaderjaar 2022–2023

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 1992

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 januari 2023

Naar aanleiding van de epidemiologische situatie met betrekking tot het coronavirus in China heeft de Europese Commissie op 4 januari jl. de Crisisrespons van de Raad van de EU (ICPR) bijeen geroepen om te komen tot een Europees gecoördineerde lijn over eventuele maatregelen voor reizigers uit China.

Op dit moment is in China sprake van een groot aantal besmettingen en veel ernstige ziektegevallen. De dominante stam in China is omikron, net als in Nederland en andere landen binnen en buiten de EU. Op dit moment zijn er geen signalen over het circuleren van een nieuwe variant in China. Het virus gaat ook in Nederland veelvuldig rond. De gevolgen van een besmetting in Nederland zijn gemiddeld genomen minder ernstig, omdat de immuniteit hier veel groter is door de hoge vaccinatiegraad en het grote aantal mensen dat al een besmetting heeft doorgemaakt.

Op 5 januari jl. heb ik uw Kamer per brief geïnformeerd over de uitkomsten van de ICPR-bijeenkomst¹. Lidstaten zijn overeengekomen dat een gecoördineerde aanpak in het licht van de COVID-19-situatie in China uit voorzorg wenselijk is. De lidstaten hebben afgesproken het dragen van een medisch mondmasker te adviseren aan alle passagiers van inkomende en uitgaande vluchten uit China, waarbij reizigers gewezen worden op de naleving van de basismaatregelen. Ook worden lidstaten sterk aangemoedigd om een testverplichting voor vertrek in te stellen voor alle reizigers die vanuit China naar de Europese Unie reizen. Aanvullend hierop worden lidstaten aangemoedigd een aantal maatregelen te treffen, waaronder het testen en sequensen van rioolwater van luchthavens met directe vluchten vanuit China, inclusief het afvalwater van vliegtuigen afkomstig uit China.

¹ Kamerstuk 25 295, nr. 1991.

Het kabinet heeft op 5 januari jl. het Outbreak Management Team (OMT), het Maatschappelijk Impact Team (MIT) en diverse uitvoeringspartners om advies gevraagd over het nemen van maatregelen waartoe in Europees verband is opgeroepen. Met deze brief informeer ik uw Kamer, mede namens de Ministers van Economische Zaken en Klimaat, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Justitie en Veiligheid en Infrastructuur en Waterstaat, over de ontvangen adviezen en de besluiten van het kabinet.

Adviezen MIT, OMT en uitvoeringspartners

De adviezen van het OMT en MIT vindt u in de bijlagen. Bij de besluitvorming zijn uitvoeringsadviezen op de maatregelen meegewogen van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), de Gedragsunit van het RIVM, de Nationale Politie, het Openbaar Ministerie (OM), de Veiligheidsregio's en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Nederlandse Arbeidsinspectie, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), en het Rijks Kernteam Communicatie COVID-19. Dit uitvoeringsadvies vindt u ook in de bijlage.

OMT-advies

Het OMT geeft in hun 145^e advies aan in te stemmen met het eerder gegeven advies van het Responsteam (d.d. 4 januari, zie bijlage). Het RIVM geeft daarin aan dat er op basis van de beschikbare data op dit moment geen extra dreiging bestaat vanuit reizigers uit China. De brede opgebouwde immuniteit door vaccinatie en infectie van de Nederlandse bevolking geeft nog voldoende bescherming tegen de omikronvarianten. Op basis van beschikbare, maar incomplete informatie wordt vastgesteld dat de stijging van het aantal COVID-19-besmettingen in China ook wordt veroorzaakt door diverse subtypen van de omikronvariant. Het RIVM adviseerde daarom vanuit epidemiologisch oogpunt om geen aanvullende maatregelen voor reizigers die vanuit China naar Nederland komen.

Verder geeft het OMT aan de instroom van omikron-infecties door reizigers nauwelijks bijdraagt aan de circulatie van SARS-CoV-2 in Nederland, gezien het al uitgebreid voorkomen van infecties met de omikronvariant in Nederland zelf. Daarnaast merkt het OMT op dat wanneer het mondneusmasker-advies tot doel heeft de import van COVID-19-gevallen in Nederland te bestrijden, dit geen effectieve maatregel is. Voor individuen in het vliegtuig (zijnde niet-besmette reizigers en personeel) kan mondneusmaskergebruik mogelijk wel een bijdrage leveren om doorgifte van, en besmetting tijdens de vlucht te voorkomen. Ten slotte hecht het OMT aan EU-harmonisatie van maatregelen, mede om in de toekomst de bestrijding van een eventuele «variant of concern» (VOC) en communicatie rondom reizigersmaatregelen optimaal onderling af te stemmen.

MIT-advies

Gelet op de aard van de voorgestelde maatregelen en de aantallen reizigers verwacht het MIT dat de maatschappelijke impact van de maatregelen beperkt zal zijn. Omdat de maatregelen enkel personenverkeer betreffen en niet het goederenverkeer, verwacht het MIT zeer beperkte economische effecten. Met oog op de maatschappelijke impact zijn er volgens het MIT goede argumenten waarom het nemen van maatregelen in Europees verband wenselijk is. Indien Nederland als één van de weinige landen niet mee zou doen aan de gecoördineerde maatregelen, ontstaat het risico dat het reizigersverkeer vanuit China naar Europa in relatief grotere mate via Nederland gaat verlopen, met mogelijke onrust en negatieve beeldvorming tot gevolg. Om die reden

adviseert het MIT om aan te sluiten bij de in Europees verband voorgestelde maatregelen. Daarbij vraagt het MIT aandacht voor de mogelijke gevolgen van het invoeren van de maatregelen voor de diplomatieke betrekkingen tussen China en Nederland en de negatieve beeldvorming en uitsluiting van groepen in de samenleving, waaronder Chinese Nederlanders. Ten slotte roept het MIT op tot een spoedige behandeling van de Eerste tranche wijziging Wet publieke gezondheid, zodat er een gereedschapskist is die in crisistijd snel benut kan worden.

Besluiten

Het kabinet vindt het, in lijn met het advies van het OMT en het MIT, van belang dat reismaatregelen in het kader van de bestrijding van COVID-19 in Europees verband getroffen worden en dat Nederland hierbij aansluit. Op die manier vergroten we de effectiviteit van de maatregelen en voorkomen we een grote verscheidenheid aan maatregelen binnen de Europese Unie. Hierbij weegt het kabinet ook het MIT-advies mee dat stelt dat achterblijven bij de rest van Europa kan leiden tot verleggen van reizigersstromen. Om deze redenen heeft het kabinet op 6 januari 2023 besloten zoveel mogelijk aan te sluiten bij de conclusies van de IPCR van 4 januari 2023.

Dit gebeurt allereerst door intensivering van de variantdetectie in de rioolwatersurveillance op Schiphol. Ook gaan we door met het uitdelen van zelftesten op de luchthaven, waarbij reizigers ook gewezen worden op het belang van het isolatieadvies en het nemen van hygiënemaatregelen. Hierover heb ik uw Kamer op 30 december geïnformeerd. Daarnaast onderzoek ik de mogelijkheden om afvalwater uit vliegtuigtoiletten afkomstig vanuit China te controleren op virusmutaties.

Ook geldt per direct een dringend advies tot het dragen van een medisch mondneusmasker op vluchten van en naar China. Ik heb met de luchtvaartmaatschappijen afgesproken dat zij het mondkapjesadvies communiceren richting hun passagiers. Het kabinet werkt met betrokken partijen nauw samen om de reizigers te hierover te informeren.

Daarnaast ben ik voornemens, mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid, de voorzitter van de Veiligheidsregio Kennemerland op grond van artikel 7 van de Wet publieke gezondheid de opdracht te geven om alle reizigers die direct afkomstig zijn uit de China te controleren op een negatieve testuitslag. Dit betekent dat alle inkomende reizigers vanuit China per 10 januari 2023 00:01 uur dienen te beschikken over een bewijs van negatief testresultaat. Het testresultaat mag zijn afgegeven op basis van een NAAT-test of een antigeentest van maximaal 48 uur oud bij vertrek. Deze opdracht zal tijdelijk zijn en zal gelden ofwel tot de Eerste tranche wijziging Wet publieke gezondheid is aangenomen in de Eerste Kamer ofwel in Europees verband wordt geconcludeerd dat de epidemiologische situatie aanleiding geeft tot het opheffen van maatregelen.

Het is van belang dat reizigers verantwoordelijkheid nemen door zich te testen voor vertrek uit China naar Nederland. Het kabinet en luchtvaartmaatschappijen dragen samen zorg voor het informeren van reizigers uit China over deze testverplichting. Voorafgaand aan de vlucht worden reizigers er door de luchtvaartmaatschappijen op gewezen dat er een testverplichting bestaat en wat de consequenties kunnen zijn van het ontbreken van een negatief testbewijs. Daarnaast staat op Schiphol de veiligheidsregio paraat om te controleren of aankomende reizigers uit China in bezit zijn van een geldig testbewijs. Op Schiphol draagt GGD-Kennemerland met controles op het testbewijs en het aanbieden van zelftesten zorg voor het waarborgen van de Volksgezondheid. De

Koninklijke Marechaussee zal, indien nodig, handhavend optreden door het opleggen van een boete. Medio januari wordt naar verwachting in Europees verband opnieuw gesproken over de maatregelen.

Vanzelfsprekend blijven reizigers uit China gewoon welkom in Nederland, met een extra voorzorgsmaatregel in de vorm van een negatief testsultaat. Het kabinet onderkent het mogelijke risico op discriminatie en mogelijke negatieve beeldvorming, zoals verwoord door het MIT en SCP. In de communicatie over de reismaatregelen zal het kabinet benadrukken dat het gaat om mensen die reizen vanuit China naar Nederland en dat het nadrukkelijk niet gaat om een bepaalde bevolkingsgroep. Ook het doel van de maatregelen zal worden toegelicht in de (publieks-)communicatie.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E.J. Kuipers